

SLABOSTI TRGA

Trg je od znanih mehanizmov najboljši. Ta tržni sistem je uspešen zato, ker zaupanje v trg temelji na konkurenci, ki sili podjetja k učinkovitejši proizvodnji.

Čisti tržni mehanizem (brez države) ne zagotavlja učinkovitosti, zato na trg posega država.

1) Problem omejevanja konkurence

Ključni problem je problem omejevanja konkurence. Obstajajo različne oblike nepopolne konkurence, kot so oligopoli in monopoli, kjer konkurence sploh ni. Na trg posega država. Določena podjetja lahko štiti pred tujo konkurenco s carinami in drugimi uvoznimi omejitvami.

Včasih to, kar koristi podjetjem (jim večja dobiček) lahko negativno vpliva na potrošnike. Omejevanje konkurence lahko negativno vpliva na potrošnike:

- podjetja lahko proizvajajo manjše količine blaga po višji ceni
- nekatera podjetja (predvsem dominantna) niso prisiljena v hiter tehnološki razvoj, kar škoduje potrošnikom, razvoj gospodarstva je počasnejši

2) Problemi informacij

Na podlagi tržnih informacij o trenutnih cenah, podjetja ne sprejemajo vselej najboljših poslovnih odločitev, saj ne vedo, kako se bo odločila konkurenca in kako bodo reagirali kupci. Vsi tržni osebki skušajo maksimirati svoje koristi.

Informacije so pomemben proizvodni dejavnik. Zanesljive informacije pripomorejo k maksimiranju koristi, za dobre informacije pa potrebujemo čas in denar.

3) Nestabilnost trga

S temelj .. informacijami je včasih povezana tudi nestabilnost trga. Lahko pride do negotovost ekonomskih osebkov in s tem do velikih tržnih nihanj. Na tržno dogajanje vplivajo tudi pričakovanja na trgu: če pričakujemo zvišanje ali znižanje cene, povečanje ali zmanjšanje ponudbe, pride do špekulacij na trgu.

4) Problem javnih in kolektivnih dobrin

Trg ni učinkovit na področju javnih dobrin (infrastruktura, gasilci, policija). Te potrebujemo vsi in se skupaj odločamo pri financiranju. Posameznik ne more vplivati na uporabo javnih dobrin (javna razsvetljava, vojska, policija). Ker je to drago, skuša država javno porabo zmanjšati z večjo ... večih javnih podjetij in zavodov (tisti, ki so se prej financirali iz države, se zdaj sami – zdravstvo, šolstvo)

5) Onesnaževanje okolja

Trg je neučinkovit pri negativnih stranskih učinkih proizvodnje, kateri onesnažujejo okolje (problem nevarnih odpadkov, prahu, smoga, odpadnih vod). Za podjetje je najceneje, da brez prečiščevalnih naprav obvlada okolico, kar pa ni v redu za celotno družbo, zato mora

posredovati država. Ta lahko zahteva prenehanje dejavnosti, predpiše standardne ... obsega onesnaževanja, zahteva izgradnjo čistilnih naprav, lahko tudi subvencionira, jim pomaga pri nakupu teh naprav, lahko zagotovi tudi, da ni treba plačati toliko davka. To zagotavlja manj onesnaževanja.

6) Trg in dolgoročni razvoj

Trg sili ekonomske osebe v racionalne odločitve, ki pa se dolgoročno izkažejo za napačne. Investicijske odločitve so lahko napačne, lahko pride do velikih ... zmogljivosti, nekatera podjetja pa so lahko neracionalno porabila kapital.

Lahko so podjetja neuspešna, zaradi nesmotrnih odločitev podjetja, kar pripelje do stečaja, izgubo delavnih mest.

7) Trg ne zagotavlja enakomernega razvoja družbe

RAZDELITEV

Je druga faza ekonomskega krožnega toka in je močno povezana s proizvodnjo. Okvirno se določi že v proizvodnji, saj je odvisna od uspešnosti proizvodnje. Če v proizvodnji proizvedemo več dobrin, se bolj angažiramo v proiz. procesu, pomeni več dohodka. Preko dohodkov pa se v fazi razdelitve proizvodi razdeljujejo med različne ekonomske osebe.

KAJ SE DELI?

DOHODKI → plača [mezda], dobiček, obresti, renta

Poznamo več **razdelitev**; v ožjem smislu pomeni **delitev dohodka posamezniku glede na vlogo v proizvodnji**. Z dohodkom pa kupimo potrošne dobrine.

V širšem smislu pomeni **razdelitev proizvodnih sredstev (strojev in delovnih mest) med panoge in podjetja**. Naš dohodek je odvisen od tega, v kateri panogi delamo.

DRUŽBENA PLAT RAZDELITVE

Med posamezniki se delijo neto produkti (ko družba pokrije enostavno produkcijo [to pomeni, da zagotovi sredstva za proizvodnjo v enakem obsegu] ostanejo neto dohodki, ki jih razdelimo). Ta razdelitev oblikuje razredne odnose v družbi (visoki in nizki dohodki, različen status v službi).

Materialna plat razdelitve: Gre za razdelitev bruto domačega proizvoda --> vseh končnih proizvodov in storitev med potrošnike.

POMEN RAZDELITVE ZA POSAMEZNIKA

Ima dve funkciji za posameznika:

- reproduktivno (z dohodkom, ki ga dobimo v procesu proizvodnje lahko preživimo sebe in državo, kupimo si dobrine za obnovo naše energije).
- stimulatивно (delovanje v podjetju je neposredno povezano z njegovim deležem, ki ga dobi v procesu proizvodnje. Večji delež zagotavlja večje zadovoljevanje potreb, kar posameznika stimulira, da bo še več prispeval k proizvodnji).

Stimulacija za boljšo proizvodnjo:

- \ dobri delavni pogoji
- \ dobri odnosi, hrana
- \ dodatno izobraževanje
- \ spodbujanje inovacij
- \ možnost napredovanja

Razdelitev mora zagotoviti menjavo in potrošnjo, vse mora biti lepo povezano, nemoteno. V procesu proizvodnje se razdelitev določi okvirno in ima povratni vpliv na proizvodnjo (tisti ki ima boljši položaj, ima več). Več kot dobimo, bolj smo pripravljeni delati.

MEZDA

mezda je plačilo delavcem za storitve njegove delovne sile, je plačilo za njegove finančne in umske sposobnosti, ki jih uporablja v proizvodnem procesu.

Mezda je izraz, ki ga uporabljamo za plačilo fizičnih oz. proizvodnih delavcev.

Plača pa je izraz ki ga uporabljamo za plačilo uslužbencev oz. uradnikov.